

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR,
AL COMITETULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN
ȘI AL ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN JUDEȚUL SĂLAJ

SUMAR:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Conferințele învățătoarești. *Nicolae Nistor.*
Programul conferințelor. — **Raportul**
secției inv. Sălaj *Emil Pocola.* — **Avram**
Iancu *Grațian Capătă.* — **Incheierea anu-**
lui școlar în Tășnad. *Gheorghe Nichita.*
— **Cronica.** — **Partea oficială.** — **Abona-**
namente achitate.

ZĂLAU, TIPOGRAFIA „LUCEAFARUL“.

D. S. D.

Un. Biblioteca Universității

Cluj

Posta
jud. Sălaj.

COMITETUL DE REDACȚIE:

REDACTOR:

NICOLAE NISTOR.

MEMBRI:

**IOAN MANGO, GRAȚIAN CAPĂȚĂ,
SIMION OROS, EMIL POCOLA,
PETRU MODREANU.**

COLABORATORI:

*Victor Boțan, Valentin Câmpian, Gavril Câmpian,
Ioan Cioban, Ioan Codreanu, Ioan Cozman, Aurel
Iepurean, Teodor Ilea, Ioan Luca, Dumitru Măr-
gineanu, Ioan Mateiu, Gheorghe Matieșan, Gheor-
ghe Modreanu, Nicolae Oșian, Alexandru Pop (sub-
rev), Gheorghe Șimon și Pompeiu Țolca.*

Revista apare în 1-a și 15-a fiecărei luni, cu excepția lunilor de vară, pe 12—16 pagini.

Abonamentul pe 1 an pentru Corpul didactic 120 Lei, iar pentru Comitetele școlare și particulari 160 Lei.

Manuscrisele destinate pentru revistă se vor scrie ceteț și numai pe o față a hârtiei. Manuscrisele nu se înapoiază. Scrisori neplăute nu se primesc.

Redacția și Administrația:

Zălat, Biroul Revizoratului Școlar.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

Conferințele învățătoarești.

(Zilele de sărbătoare din 2, 3 și 4 Septembrie.)

Am privit totdeauna conferințele învățătoarești ca pe niște cursuri complimentare, cari dau puțința învățătorilor noștri să adâncească cunoștințele pedagogice și să fie în curent cu o mulțime de probleme de ordin școlar sau cultural. Aici se primește fără nici o restricțiune contribuția sinceră a oricărui învățător și în focul unei discuțiuni — care nu uită niciodată bunul-simț și buna-cuviință — confruntându-se experiența unuia cu a celorlalți se agită o lume întreagă de idei și credințe, cari duc cu un pas mai departe cunoștințele pedagogice și cultura profesională a fiecăruia.

Aceste adunări cari întrunesc pe toți membrii corpului didactic primar din județ, strâng legăturile de preținie și solidaritate și fac din corpul învățătoresc un organism puternic, capabil să poarte pe umerii săi marea sarcină ce-i încumbă: luminarea și cultivarea păturei fărănești și ridicarea ei la înălțimea cerută de noile împrejurări de viața culturală.

Dupăcum creștinul adevărat în preajma marilor sărbători relegioase își primenește sufletul prin sfânta Cuminecătură și aruncă întreg balastul de mărunțisuri ce-i împovărează conștiința, tot așa astăzi — cu prilejul acestor conferințe — dascălul nostru dela sate vine să-

și împropăteze puterile sufletești și să uite „toate micile mizerii“ cari sunt legate de modesta sa existență.

Vin acești dascăli în firma convingere, că toate greutățile de astăzi sunt trecătoare și că munca lor cinstită de „apostoli nerăsplătiți ai pâinii“ își va găsi ecou în sufletele conducătorilor noștri de astăzi și de mâine.

Redacția revistei „Școala Noastră“ își împlinește una din cele mai plăcute datorii, salutând venirea întregii învățătorimi în capitala județului și dorindu-i spor la lucru, multă chibzuință și roade îmbelșugate.

Nicolae Nistor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Programul conferințelor.*)

Ziua I. a. m.

1. Te Deum în amândouă bisericile române la ora 9.
2. Deschiderea conferințelor.
3. Constatarea membrilor prezenți.
4. Jurământul normaliştilor numiți în învățământ.
5. Darea de seamă asupra stării învățământului din județ.

p. m.

6. Conferință: „Școala activă“.
7. a) Conferință: Predarea cântului în școala primară. b) Coruri.

BCU Cluj State University Library Cluj

Ziua II. a. m.

8. Conferință asupra metodei Ceterii în clasele primare.
9. Coruri.

p. m.

10. Exerciții gimnastice și jocuri. Excursiune.

Ziua III

11. Scurtă privire asupra legii învățământului primar cu explicațiuni asupra principiilor ce cuprinde.
12. Conferință despre metoda de a preda în școală (pentru învățătorii suplinitori).
13. Indrumări cu privire la actele de administrare școlară (pentru suplinitori).
14. Inchiderea Conferințelor.

---

* Ministerul Instrucțiunii Publice cu ord. No. 79237 a dispus contramandarea conferințelor generale ce urmau să se țină în zilele de 2-4 Septembrie a. c. Motivele acestei dispozițiuni nu le cunoaștem.

Redacția.

Raport

despre activitatea Asociației Secția Sălaj în 1923—24.

Subsecțiile și-au ținut adunările și dacă nu am putut participa la acestea adunări, mi-ar fi plăcut, ca conducătorii lor, pe lângă obișnuitele procese verbale, să-mi trimită și câte un raport detaliat al adunărilor, să vedem ce a palpat în sufletul dascăli-meii. În lipsa acestor rapoarte bilanțul meu rezumativ nu va putea prezenta tot ce doream.

1. Invățătorimea din acest județ, credincioasă tradiției de a se întruni în fiecare an odată, ori de două ori, se gândește de atâtea ori, să găsească o stare prielnică dezvoltării ei, care se împacă și cerințele materiale și cerințele spirituale.

Presidiul Asociației Secția Sălaj, a fost pătruns împreună cu On. Comitet, de însemnătatea adunărilor subsecțiilor și ea să servească drept sprijin în opera educativă a învățătorilor, dar și pentru însași dezvoltarea învățământului românesc sub aspect pedagogic social, au fixat încă în adunarea comitetului, ținut în 30 Sept. 1923 problemele de discutat „Legătura între biserică, școală și națiune“, „Despre însemnătatea premiilor în școală“, „Personalitatea învățătorului“, „Despre educațiunea cetățenească“, „Lucru manual în școala primară“, „Muzica și rolul ei în educație“, precum și lecțiile metodice de predat.

Cea mai mare piedecă în calea propășirii noastre e tocmai lipsa de experiență proprie și învățătura, scoasă din ea. Chiar dacă cade vre-o carte mai folositoare în mâna învățătorilor noștri, ei sunt foarte comози pentru a experimenta principiile indicate și cu grăbire, căci adunarea se apropie, culeg idei și fragmente, de mulțori fără nici o legătură logică, din care cauză discuțiunea și soluționarea problemelor lasă mult de dorit. Se uită că nu se poate strânge materialul, decât acela, care 'l înțelege și valorifică, principiar, cauzal și efectiv.

Pentru a veni un ajutorul învățătorimei, am dat o listă bine întocmită a cărților științifice, pedagogice și a bărbatilor de școală din România și streinătate, cari aduc lumină și servicii mari învățământului în general, și în special învățământului românesc. Recomandarea aceasta n'a rămas fără efect, căci s'a prezentat și lucrări valoroase în adunările noastre, care fac onoare membrilor corp. didactic.

2. Cercurile culturale a ținut 80 adunări populare, în tot tâtea comune cu popor mult. Prin 140 conferințe populare s'a dat sfaturi, îndemnuri spre mai bine. Apoi n'a lipsit producțiuni artistice, declamări, monoloage, dialoage, trialoage, coruri și jocuri naționale.

Cele mai muncitoare cercururi culturale: Pria, Crasna, Zălau, Tășnad, Șimleu, Bozna, Gălpăia, Gălgău etc. Alte cercuri culturale au muncit mai puțin. Sunt cercuri culturale cari n'au desvoltat nici o activitate. Membrii acestor cerc. cult. nu au nici idealuri și dorințe de-a munci, dar nu au cunoștinți pentru realizarea idealurilor și nu au conducători cu îndemnare în desfășurarea activității. Pe lângă toate acestea, toți acești muncitori neresplățiți, decât de recunoștința poporului, nu aveau ceea ce anume trebuia să aibă: posibilitatea de a se prezenta la adunările cerc. cult. Dasealii pentru a consolida trudnicul câștig al anilor de sacrificii — dacă au doi bani, și aceștia îi dau cărașului sau pentru reparații de încălțăminte, ca să ajungă la satele cu adunări.

3. Vremurile noi au stârnit în toate clasele ambiții de organizare economică-socială. Învățătorii ardeleni avem „Casa Învățătorilor“, Banca Invațătorilor“ în Cluj. Am făcut și noi Sălăjeni un început în aceasta direcție. La cererea presidentului Ministrul Ocrotirilor Sociale, ni-a dat voie pentru o colectă publică, pentru un fond în vedere unui cămin, pe lângă liceul „S. Bărnuțiu“, în care să se adăpostească ca într'un cub cald familiar, fii de învățători, cari vor continua studiile. În acel cămin să fie „Casa de cetire“ a învățătorilor, în care să se strângă produsele sufletului nostru, a școalelor noastre, înfăptuite din tot ce lumea satelor noastre are mai senin și curat, care va fi sinteze, oglinda regiunii și indiciul tradiției românești, pe care avem datoria s'o cultivăm; să avem acolo o bibliotecă, în care cărțile, ziarele, revistele, tablourile etc. selecționate vor fi pârgii de ridicare a conștiinței noastre.

Din colectă rezultă o sumă de 4700 Lei.

E o datorință sfântă să stăruim la înfăptuirea acestui cămin, strângând pentru fond cât mai mult.

4. Adunările subsecțiilor s'a ținut precum urmează, a) Subsecția Tășnad în 21 Mai 1924. Prezenți: pres. I. Cosmuța, toți membrii și intelectualii conducători în plasă. După cuvântarea de deschidere a vorbit pres. asociației județene, de greutățile cele mari, ce le întimpină școală și învățătorul, din partea multelor noastre lipsuri și cusururi.

Vicitudinile sociale de după război, zice vorbitorul, străbat prin popor, prin toate instituțiile noastre.

Așa cum ne vedem și simțim azi în satele de țărani, suntem într'o stare jalnică. Viața sufletească se corumpe, virtuțile publice și particulare se vestejesc, intelectual și țăran nu se întâlnesc, decât pe câteva momente — la afaceri . . .

Toate speranțele noastre, tot sufletul nostru, se îndreaptă cu încordare, către învățătorime, către preoțime și intelectualii mai de aproape, ca uniți să întărim ființa și cinstea instituțiilor noastre și a patriei.

Urmează orânduirea și înfățișarea materiei lecțiilor practice din Geografie și Istoria patriei, prin dnii inv. V. Șimon, V. Popan. Sunt predate în cadrele treptelor metodice cu mult tact pedagogic. Întrebările și răspunsurile elevilor au fost bine întrebuintate, încât învățătorii prezenți au putut urmări și controla întregul mers de înlănțuire al procesului educativ.

Disertațiunile: „Legutara între școală, biserică și stat“ prin V. Marcu, „Distribuirea premiilor în școală“ prin Gz. Rusu, și despre „Școala viitorului“ prin Ioan Mateiu au adus multă lumină și au fost bine apreciate. Subrevizorul D. Mărgineanu a făcut un serviciu real învățătorimei, când le-a vorbit la inimă despre viața administrativă a școlii românești.

Din raportul casarului apare, că membrii corp. did. și-au achitat taxele și cotizațiile preserise, iar pentru fondul căminului fiilor de învățători a încurs peste 1600 Lei.

Se fac mai multe propuneri referitoare la consolidarea instituțiilor dascălești și bunul mers al învățământului. S'a ales noul birou în frunte cu Gh. Nichita, care mulțumind tuturor, cum și vechiului conducător — care s'a retras din cauze sanitare — pentru viul interes și aportul sufletesc, închide adunarea.

b) Subsecția pl. Jibou și-a ținut adunarea în 25 Mai a. e. Zelosul pres. I. Cioban deschide adunarea în absența alor 19 dintre

învățătorii membrii, cari pentru păcatele lor ne sigilează și desonorează. Nu-i mirare că se vorbește de modestul, puțin luatul în seamă și rău răsplătitul dascăl. Aceștia nu vreau a cultiva legăturile colegiale, sociale, naționale? Sulevăm cu bucurie prezenta d. subrev. Alex. Pop și a intelectualilor din Jibou, cari au contribuit nu numai cu sfaturile lor de îndrumători ai prezentului, dar și cu obolul lor material, la propășirea noastră culturală. S'a predat lecția pract. din Istoria patriei prin Ioan Cioban și direcția despre „Educația cetățenească“ prin A. Hossu.

La propuneri s'a accentuat dorința, că anul școlar să dureze la sate 8 luni.

c) Subsecția pl. Șimleul-Silvaniei în 30 Mai a. c. sub președinte d. S. Oros. Vorbește de îndatoririle școlii române și spune: îndatorirea școlii e de a crea puterea naționalității, și aceasta presupune dezvoltarea conștiinței ei, care se nutrește din conștiința națională a învățătorului. Doi inv. minoritari țin rolul, unul lecțiunea practică din istorie „Tudor Vladimirescu“ și altul disertația „Examonele în școala primară“. Prelegerile și disertațiunea întrunind toate cerințele, se clasifică de reușite cu laudă. S'a ascultat cu multă atenție comunicările Dlui subrev. D. Mărgineanu, referitoare la adm. școlară.

Fiind present un factor politic al jud. nostru Dr. E. Lobonț deputat s'a sulevat chestia îmbunătățirii soartei morale, materiale a membrilor corpului didactic. S'au cerut Dlui deputat, să intervină să se facă dreptate. S'a ales noul birou, în frunte cu preș. Victor Boțan.

d) Subsecția pl. Zălau și-a ținut adunarea la 31 Mai a. c. Preș. Ioan Gozman deschide adunarea amintind că problemele dela ordinea zilei sunt de cea mai mare actualitate școlară și utilitate națională. Alex. Pop, face abatere dela sclăvia cărții și începe cu băieții să facă o „Morișcă“. Copii în neconținută activitate împletesc actualitatea, realitatea, munca gândului cu a brațelor.

Lecțiunea practică țintește contopirea școlii cu viața, a fost binecuvântată. Disertațiunea: „Lucrul manual în școala primară“ a spus că „activitatea neconținută a minții“ a brațelor se cuvine să ia locul școlii papagalicești de până acum.

La icoana aceasta a școlii active se adaugă „Metodul și personalitatea învățătorului“ disertația Dlui I. Câmpianu. Câtă înțelepciune, câtă răbdare, câtă inimă largă și bună și cât zel apos-

toxic trebuie unui inv. astăzi, ca să fie propriu și să răspundă cu prisos grelei lui chemări profesionale și naționale, le pomenește discreția Dlui Câmpianu.

D-na Luca a tratat o lectură din cartea de citire. După asertul sufletesc, de o bogăție covârșitoare a dlor rev. I. Mango, N. Nistor, prof. Gr. Capătă în luminarea și clarificarea ideilor și problemelor sulate de inv. actori, adunarea se închide, mulțumind tuturor pentru viul interes ce-l poartă problemelor adunărilor învățătorești.

e) Subsecția pl. Cehul-Silvaniei se întrunește în adunare în 4 Iunie a. c. Preș. Gh. Șimon. Prezenți 38 membrii, absenți 10. Purcizându-se la tractarea practică din cartea de citire cu elevii secției maghiare și continuativ ascultându-se disertația „Muzica, ca artă națională“ prin d. A. Gavriș, critica ce a urmat peste acestea spune, că tratarea a fost bună, iar disertația vrednică de publicat în revista „Școala Noastră“.

La propuneri ies la iveală, tristețile noastre apucături, lipsa noastră de solitudine și dragoste, pentru frații noștri, liii noștri, egoismul monstruos, care ne desonorează să nu se mai ivească. După cuvintele lui Paul Miclea, nu s'a achitat taxele prescise și s'a sigilat publice atâtea energii tinere, capabile de sforțări morale, pe cari le reclamă vremele noi, când s'a lăsat reduse, că nici pentru Căminul proiectat n'a solvit nici o lăscăie. Bătrânii de obicei mor în păcatele lor, dar tinerii să fie la înălțimea problemelor școlii române, cari sunt mai presus de înțelegerea inv. bătrâni, cari nu se pot ridica la înălțimea morală a a unei vieți de sacrificii și renunțare.*)

Membrii Corp. didactic din pl. Crasna s'aa întrunit în adunare la 17 Iunie a. c.

Preș. Paul Pușcaș deschide adunarea accentuând unele din desideratele inv. la conducerea și controlul școlii. Din raportul preș. despre activitatea subsecției apare, că membrii Corp. did. au dezvoltat în întrunirile, ședințele subsecțiilor și a cerc. cult. o activitate mulțumitoare și utilă pentru cultura maselor populare.

S'a ținut lecțiuni practice din Geometrie și la secția maghiară din limba maghiară, ambele bine succese. Conferința po-

*) (Generalizarea acestei critici constituie o calomnie la adresa inv. bătrâni și un act de nerecunoștință față de munca cinstită a unora, depusă pe altarul civilizației. Cunoaștem inv. bătrâni, cari se mențin neclintii la înălțimea datoriei, și din activitatea lor se desprinde o lumină orbitoare în fața „atitor energii tinere“ dar multe inerte. — Nota Corectorului.)

porală și disertațiunea „Educația cetățenească“, a rămas pentru păcatele omenești de angajații lor, pentru adunarea proximă. Dacă aceasta lacună a adunării nu era complinită prin disertația Dlui subrev. de plasă S. Oros despre „Limba română în școala sătească“, care a fost mult instructivă și reclamată de noile cerințe școlare naționale, și dacă Dl subrev. Mărgineanu nu împlinea o dorință a inv. să-i lumineze despre mecanismul adm. a școlai lărgind și aprofundând tehnica noastră școlară, și dacă aceasta subsecție la învoirea biroului nu pune în fruntea sa pe preș. Paul Pușcaș cu activitate adânc iubitoare, atunci întrunirea din 17 Iunie a. c. sigila subsecția Crasna cu un timbru, care nu onorează. După raportul casarului și a bibliotecarului cu un succes laudabil, urmează propunerile.

Urmează propunerea dlui Căprar, că pentru primenieria membr. Corp. did. învățătoresc în cele didactice, adunările subsecțiilor să se țină în I. sau al II. semestru școlar.

Preș. în cuvinte alese mulțumește celor prezenți, pentru interesul dovedit, încheie adunarea.

5. Casarul secției adevărește a) Învățătorii sălăgeni ca membri ai asociației generale, au plătit taxele și cotizațiile până la 31 Decembrie 1923. b) Numai subsecția Tășnad este în ordine cu cotizațiile anului.

6. Secțiile județene se conduc de un comitet. Drumurile secției noastre a fost indicate de preș. secției și de munca consecutivă și jertfitoare a membrilor din comitetele subsecțiilor.

Comitetul central a ținut prima ședință în 30 Septemvrie 1923, a doua oară s'a prezentat la consfătuirea dela rev. școlar în Zălau. În aceasta conferință s'a hotărit dimpreună cu revizoratul școlar și reprezentanții școlai normale, edarea unei reviste, care va fi „Școala Noastră“. Și cu primul număr, și până la al 8-lea ce a apărut până acum revista „Școala Noastră“ aduce pe masa învățătorului multe răspunsuri la întrebările sufletului dascălesc conștient de continuitatea istorică a școlai române și a muncii dascalului român. Faptul, zice domnul inspector Tulbure, că în Sălaj s'a aprins o nouă făclie, făclia dascălilor noștrii, constituie un eveniment cultural. Toți sunt datori să dea din untdelemnul minții și al inimilor, pentru ca ia să ardă neîncetat.

De încheiere ținem să mulțumim On. public din Sălaj, On. d. revizor și subrevizori școlar, cari prin concursul, însuflețirea și tactul lor, au contribuit la roadele bogate al acesuti an de gestiune școlară și extrașcolară a Asociației Secția Sălaj.

Tășnad, la 30 Iulie 1924.

Emil Pocola

prezident.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Avram Iancu

„Cultul Eroilor, în sufletele celor eroici, celor limpezi și înțelepți este veșnica prezență a Cerului pe bietul nostru Pământ; când nu este aici, Cerul este acoperit pentru noi: totul e sub blestemul și osânda Cerului, și nu mai e putință nici cult, nici aprecierea valorii, nici binecuvântare pe pământ“.

Thomas Carlyle.

Anul acesta se împlinesc 100 de ani dela nașterea celui mai marcant erou al neamului, dela nașterea lui Avram Iancu, Prefectul Legiunii Gemine, marele Căpitan, Regele Munților.

Născut din părinți ciubărari cu stare, în Vidra de sus din Munții Apuseni cuibul șoimilor dornici de libertate cari încă înainte de marea revoluțiune franceză încearcă sfărămarea cătușilor sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan, moștenește dispozițiile însușirilor acestor soiu de oameni, adevărate calități de șoimi. Distingându-se prin voie și aplicare spre învățătură, tatăl său îl dă la școală în Cămpeni, Abrud, Zlatna ș'apoi la Cluj unde studiază dreptul. În școlile ungurești nu arareori inima lui simțitoare a rămas jignită de disprețul pe care dasălii străini îl aruncau fără cruțare în fața fiilor de iobagi români. Foști prieteni și tovarăși ai lui de școală ne-au transmis amintirea, că deși Avram Iancu avea fire aprigă, se putea stăpâni, dar când auzea din gura profesorilor săi cuvinte de batjocură la adresa poporului român, cu greu izbutia să-și potolească mânia. Studia bine, așa că Clujenii ziceau: „Ce păcat că este Român!“ După terminarea studiilor juridice, s'a dus la Târgul-Mureș unde făcând praxa după obiceiul de atunci pe lângă Tabla regescă, în anul 1848 și-a luat censura de avocat.

Spiritul de libertate înălțat ca ideal de marea revoluțiune franceză prin strălucirea lui atrage sufletele și le îndeamnă la

fapte. In anul 1848 in toate părțile bătrânului continent se ivesc mișcări provocate de imaginile atrăgătoare ale libertății. Ungurii încă se pun pe lucru. Ei însă înțeleg și vor libertate numai pentru dânșii. Românii și celelalte neamuri conlocuitoare cu ei nu au drept la libertate, ele trebuiesc oprite și asimilate. Ca să-și ajungă acest scop voiesc să unească Ardealul cu Ungaria. Românii, în cari încă era dezvoltat sentimentul național, încep a se mișca și protestează.

Avram Iancu, în a cărui suflet sentimentul național încolțit sub înrăurința șgarăiturilor profesorilor săi șovini și a societății ungurești, acum e deplin dezvoltat, dornic de libertate și impulsiv din fire cum era, dar conștiu, simți că a sosit timpul ca drepturile romanilor să fie smulse prin lupte vitejești din mâinile usurpătorilor și dușmanilor secolari. După ce împreună cu ceilalți canțeliști români dela Tabla regească din Târgul Mureș, protestează contra unirii Ardealului cu Ungaria, unire cerută și de canțeliștii unguri, pleacă în Munții Apuseni și la târgul Fio-riilor din Câmpeni se adresează iubiților săi Moți zicând: „De aci înainte numai de mine și de împăratul să ascultați!” — La Dumineca Tomii luă parte însoțit de mai mulți munteni la consfătuirea premergătoare marelui adunări de pe Câmpul Libertății, consfătuire ținută tot la Blaj. Aici salută poporul și poporul îl poartă în triumf. Se spune că vorbea foarte rar mulțimei, însă când vorbea în fața lui străluceau razele unei inspirațiuni misterioase de care nici el nu-și putea da seama, așa că în momente de acele era peste putință să nu răpească cu sine pe ascultători. La marea adunare din 3/15 Mai de pe Câmpul Libertății unde Românii nu numai că au protestat contra unirii Ardealului cu Ungaria, dar n’au mai cerut drepturi dela nimeni, ci și le-au proclamat ei însuși prin cele 16 puncte ale programului întemeiat pe postulatul independenței naționale-politice, Iancu veni în fruntea a 10000 de Moți. Aici deși tânăr, de 24 de ani numai, e ales ca membru în comitetul național. Tineri de inimă, între cari cred că nu greșim socotind și pe Avram Iancu, outreeră satele și sfătuiesc poporul să nu dea ascultare ordinilor Budapestei pe care Românii au hotărât că nu o recunosc. În ședința comitetului național convocată la Sibiu, când unul din bătrâni, membru al consistoriului, acuza tinerimea că merge pe sate și îndeamnă poporul să nu se supună poruncilor mai înalte, Iancu sare peste trei bănci din fundul salei unde sta

și-l ia la răspundere pe bătrânul consistorialist pentru cuvintele pronunțate. ¹⁾

Ungurii adunați în parlament în Budapesta nu vor să știe de protestele poporului nostru și de drepturile Românilor și ale celorlalte neamuri. Kossuth în cuvântarea sa declară, că dacă celelalte neamuri nu vor să se supună hotărârilor aduse de ei sabia va decide. Comitetul național după convocarea aceasta împarte națiunea și pământul Ardealului locuit de Români în prefecturi. Ianou, ca om tânăr și cel mai de acțiune, fu însărcinat cu apărarea dându-i-se titlul de Prefectul Legiunii Gemine. Croații sub conducerea banului Jellačići răspunzând provocării Ungurilor năvălesc în Ungaria. Ungurii prind și ei armele și zicând că guvernul din Viena a atârnat pe Croați și pe celelalte neamuri contra lor, omoară pe generalul Lamberg trimis să împiedece revoluția și alungă pe Croați. Aceste succese îi fac pe Unguri de se adresează Românilor prin manifestul lui Kossuth în ton amenințător, că de nu se vor supune „se va porunci Maghiarilor și Săcuilor, să se scoale și ca viitorul să măture ori ce goz nemulțămitor care se scoală asupra libertății patriei sale”. Văzând aceasta comandantul general baronul Puchner edă o proclamațiune către popoarele Transilvaniei, proiectându-se desarmarea Ungurilor revoluționari. Ungurii se înarmează mereu. Cercurile conducătoare din Viena determină pe slăbănogul împărat Ferdinand să abziecă în favorul nepotului său arhiducele Francisc Iosif. Ungurii nu vor să-l recunoască pe Francisc Iosif de domnitor. Noul domnitor numind pe Windischgrätz de comandant, trimite armată contra Ungurilor rebeli.

Români amenințați zadarnic cer mereu arme. Li-se răspunde că nu sunt, cu toate că după cum s'a dovedit mai târziu erau. Sașii și Nemții, după cum se vede și din o poezie²⁾ din colecția de manuscrise a lui Rosenfeld, se temeau de Români. Comitetul național văzând, că nu poate obține arme dela comandamentul militar, în 16/28 Decembrie decide cumpărarea a 50000 puști în socoteala națiunii române; că și pe bani puține arme au putut obține. reiese din adresa deputaților români din 25 Februarie către împăratul, în care se arată, că poporul român a fost lăsat să lupte mai mult cu mâna goală, cu lănci și coase³⁾

¹⁾ Gh. Barițiu: „Părți alese din Istoria Transilvaniei“ volumul II pagina 164—5

²⁾ „Patria“ No. 199 din 14 Sept. 1922.

³⁾ Dr. I. Lupaș: „Metropolitul Andreiu Șaguna“ p. 73 notiță

Intr'aceste Ungurii bine înarmați sub conducerea lui Böhm intră în Ardeal și ocupă Clujul, Sibiul și Brașovul păzite de ostași împărătești, iar în Ungaria bat și alungă pretutindenea armatele împărătești. În Ardeal localitate mai însemnată neocupată de Unguri rămase Alba-Iulia, oraș cu cetate care nu putea fi cucerită până nu vor desarma — cum spuneau Ungurii făloși — pe Românii din Munții Apuseni.

Munții Apuseni erau ca într'un cer de fier. Din oricare parte puteau fi atacați de Unguri fără a fi stânjeniți de cineva din spate. Avram Iancu, sprijinindu-se numai pe iscusința sa și vitejia prefectilor, tribunilor și a legionarilor săi, în mai multe lupte bate, sfarmă și nimicește oștile de houezi mult mai numeroase și mai aprovizionate cari încearcă ori străbat în munți. În lupta dela Cricău bate și pune pe fugă trupele maiorului Báuffy. În luptele din 9 și 10 Mai dela Abrud nimicește total armata lui Hatvany. În luptele din 16—19 Mai dela Abrud, Gura Cornii și Cerbu zdrobește a doua armată îndoit de numeroasă a lui Hatvany. În luptele din 12—16 Iunie dela Abrud și Valea Cerbului sfarmă armatele de 15000 de oameni infanterie, cavalerie, 19 tunuri și 4 baterii rachete ale lui Kemény și Ferró. Și în lupta din 6 Iulie dela Fântânele nimicește împreună cu pe comandant, armata lui Vasvári.

Ungurii pretutindeni, afară de Munți Apuseni apărați de Avram Iancu cu bravii săi Români, sunt învingători. Împăratul Francos Iosif văzându-și armatele bătute și isgonite, cere ajutorul Rușilor. Rușii intră cu o armată de 200000 și-i silesc pe Unguri să depună armele.

Iancu după desarmarea Ungurilor s'a dus la Viena unde a stărunit pentru împlinirea drepturilor naționale ale Românilor. Într'una din zile a fost chemat la poliție pentru a i se înmăna decorațiunea conferită de împăratul. Iancu a refuzat decorațiunea zicând: „Am luptat pentru tron și națiune, nu pentru decorațiune. Națiunii să i se dea drepturile promise, atunci voi primi decorațiunea, altcum nu.“ A doua zi a fost provocat ca în 24 de ore să părăsească Viena, căci de nu va fi escortat. Frumoasă răsplată pentru acela care singur din întreagă împărăția a apărat cu cinste prestigiul tronului! Fapta aceasta ingrătă l'a amărât foarte mult, vedea că sângele vărsat în șiroaie de neamul românesc pentru apărarea tronului nu e luat în considerare. Aceasta l'a făcut ca în testamentul său din

20 Decembrie 1850, să-și testeze toată averea sa națiunii și să zică: „Unicul dor al vieții mele e să-mi văd națiunea fericită, pentru care după puteri am și lucrat până acum, durere fără mult succes, ba toamă acum cu întristare văd speranțele mele și jertfa adusă se prefac în nimica” — spunând prin aceste: neam român, caută-ți mântuirea și fericirea numai în puterile tale muncind și fii oinstit!

În vara anului 1852, când împăratul Franciso Iosif voind să-și cunoască țara interprende o călătorie în Ardeal, Iancu crezând, că purtându-l și arătându-i vulturii din 1849, și cui-burile lor va putea îndupleca pe împărat să-și deschidă ochii și inima, îl roagă să-și schimbe itinerarul călătoriei și să viziteze și Munții Apuseni. Împăratul îi satisface dorința, sus munții, prânzește pe Găina, trece prin Vidra și doarme în Câmpeni. Iancu nu se prezintă la recepție; se spune, că prezentase un plan pentru primirea împăratului care nu a fost luat în considerare. I-a sburat din suflet și ultima rămășiță de speranță ce încercă să licărească un moment. Întrebat fiind de ce nu s'a prezentat la recepțiune a răspuns: „Ce-ar avea să-și spună un nebun și un mincinos.“ După acestea singurul comandant de oștire voluntară în serviciul tronului care nu a fost biruit de Unguri cari detronaseră familia de Habsburg, fu înșelat să meargă la Alba-Iulia unde e arestat, ferecat, palmuit de funcționarul Höhn al drăguțului de împărat, apoi escortat la Sibiu și în urmă eliberat. Acest barbarism la atins atât de dureros încât a sucombat sufletește.

Durerea, adâncă durere a sufletului său o talmăcioa în vers de fluer. Cu privirea tulbure, zdrențos, numai cu un fluer de lemn, cutreera munții lui iubiți. Celor ce se apropiiau de el le răspundea: „Nu sunt Iancu. Iancu e mort. Eu sunt numai umbra lui“. Rareori mai lua condejul în mână să exprime ceea ce avea în suflet în cuvinte resemnate și mișcătoare cum sunt următoarele mărturisiri laconice cuprinse într'o epistolă adresată prietenului său din tinerețe, Ilie Măcelariu la 15 Mai 1860. „Mă întrebi, ce mai cred? Îți răspund, că timpul nădejdiilor mele a trecut și credința mea este ca a șarpelui, căruia natura îi impune să-și apere capul. Dar să nu crezi că o spun aceasta fiindcă aș fi îngrijat de amărâta mea viață. Nu, căci viața mea o-am expus de mai multe ori primejdiei în anii 1848 și 1849 pentru iubita mea națiune și pentru credințe către împăratul. Ci înțeleg

iubita mea națiune, care suspină sub povara atâtor dureri și pentru care m'ar durea inima, dacă aş aduce-o în primejdii și mai mari prin exprimarea *adevărutei meli credinți*¹⁾. . .

Așa cu sufletul zdrobit, a dus-o colindând din loc în loc, până în noaptea de 10 Septembrie 1872 când chinutul său suflet părăsește împărăția egoiștilor mincinoși ingrati și barbari lăsând corpul neinsuflețit în locuința lui Ioan Stupină din Baia de Criș. Corpul lui a fost înmormântat în cimitirul din Tebea lângă gorunul lui Horea, însoțit fiind de 10000 de oameni cu inimile mute de durere.

Așa a fost Avram Iancu iubitor de neam și de libertate, curajos, energic, prevăzător. Nu știe omul ce să admire mai mult în el, iubirea de neam până la jertfirea de sine și expunerea vieții, strădania după libertatea națională, curajul cu care se avânta în lupte și spunea adevărul în față tuturor dela popor până la domnitor, energia cu care convingea, urmarea ajungerea libertății naționale și îndurarea ingratitudinea și durerea sufletească, ori înțelepciunea dovedită și în cele mai teribile momente ale vieții sufletești. Un adevărat supraom care toată viața lui s'a trudit să aducă Cerul arătat de Carlyle aci la noi.

Neamul românesc, intelectuali și popor, a venerat pe marele erou Avram Iancu după putință și împrejurări cu amintiri, versuri, peregrinaje la mormântul lui și casa unde s'a născut, monumente și serbări.²⁾ Profunda venerațiune, *cultivarea virtuților* cari formează podoaba personalității lui măreață: iubirea de neam, strădania după libertatea națională, curajul, energia încă nu trebuie să întârzie.

Frați colegi, arătați-vă demni de chiemarea sfântă ce v'ați ales, aduceți prinosul vostru de adevărată venerațiune celui mai mare erou al neamului, îmbrățișați cu căldură idealul lui și-l sădiți în suflete zi cu zi. Coboriți sufletul lui în suflete. Faceți ca spiritul lui să stăpânească pământul românesc, și vom avea binecuvântare și îndestulare.

G. Capătă.

¹⁾ Dr. I. Lupaș „Patria“ No 199 din 1922

²⁾ În zilele de 31 August 1—3 Septembrie a. c. se va comemora 100 ani dela nașterea marelui erou. Mari serbări se vor aranja cu aceasta ocaziune la Câmpeni, Vidra și Cluj. Programul detaliat s'a publicat în jurnale.

Onorată Adunare.*)

Imi iau voie să salut on. oaspeți cari au binivoit a înălța solemnitătea serbării de încheerea anului școlar prin mult prețuita prezență și prin o reprivire asupra muncii depusă în acest an școlar, voi face cunoscut activitatea intra- și extra școlară desfășurată în acest an.

I. Activitatea intra școlară :

Inscrierile s'au început la 1 Septemvrie și au durat până la 7 Septemvrie înscriindu-se la secția română 207, iar la secția maghiară 20 elevi, în total 227.

În 8 Septemvrie s'a ținut deschiderea solemnă a anului școlar amânându-se apoi — conform legii — începerea cursurilor până la 24 Septemvrie.

Aci doresc a aminti că, secția maghiară, pentru neîmpopulare, în 15 Noembrie a fost suprimată, astfel din cei 20 elevi, 5 au trecut la secția română, mărindu-și astfel numărul elevilor la 212, iar 15 elevi au trecut la școlile minoritare din loc.

Acești 212 elevi după clase se împart : cl. I=51, cl. II=42, cl. III = 52, cl. IV = 48. cl. V = 19.

După naționalitate : români 125, maghiari 16, ovrei 71.

Clasele au fost conduse în modul următor : Clasa I, Gabriela Nichita, a II Valeria Trifu, a IV de Gheorghe Nichita, a III și a V de Ioan Filip.

Începându-se cu ajutorul lui D-zeu cursurile la 24 Sept., și întrucât sănătatea atât a corpului didactic, precum și a elevilor fiind deplin satisfăcătoare, școala fiind prevăzută cu toate cele necesare, deci, neobvenind cazuri împiedecătoare, cursurile

*) Direcțiunea școlii primare de stat din Tâșnad ne trimite această conferință ținută la încheerea anului școlar. O publicăm în firma convingere, că învățătorii tineri vor putea scoate din ea câteva elemente folositoare la începutul carierii lor de diriginte școlar.

— cu excepția vacanțelor reglementare — au durat fără întrerupere până la 10 Iunie, astfel, putându-se utiliza întreg timpul destinat pentru învățământ iar materialul prevăzut în programa analitică s'a putut preda în întregime.

Din 11 Iunie până la 20 Iunie, elevii — conform ordinului — au făcut escurzii de experiențe prin comună la abator, câmp, fabrica de țigle, gară, stupărie, fermă, uzină, moară și olărie.

În 20 Iunie — conform ordinului Ministerului — elevii cl. I, II, III, au fost eliberați fără examene, primind clasificare în registre pe baza răspunsurilor ulterioare.

Elevii claselor IV—V în 23 Iunie au făcut examen de absolvire sub prezidenția Dlui s. revizor școlar de plasă Emil Pocola, ca delegat ministerial, la acest examen s'au supus 53 elevi, cu următorul succes: cu foarte bine 16, cu bine 7, cu indestulitor 22 și cu neindestulitor 8.

Nota generală a tuturor elevilor se împarte: 48 foarte bine, 45 bine, 56 indestulitor, 31 neindestulitor, 32 repășiți.

În decursul anului școala ne-a fost inspectată: la 17 Noembrie de Dl. s. revizor școlar Alexandru Pop, la 27 Noembrie de Dl. Inspector Gheorghe Tulbure, la 18 și 19 April de Dl. s. revizor școlar de plasă Emil Pocola și la 29 April de Dl. șef revizor școlar Ioan Mango, constatându-se totdeauna ordine, disciplină și rezultat bun.

II. Activitatea extra școlară.

Corpul didactic în decursul anului școlar a aranjat cu elevii 10 serbări școlare și anume: la 30 Septembrie Părăsiasul pentru Gheorghe Lazăr, la 1 Decembrie Unirea Transilvaniei cu România, 4 Ianuarie Serbarea pomului de Crăciun, la 6 Februarie Unirea Principatelor, 9 Mai Eternizarea Încoronării, la 23 Mai Serbarea Independenței și proclamarea României de regat, 28 Mai Serbarea Arborilor și a pasărilor, la 5 Iunie ziua Eroilor și azi 12 Iulie Serbarea încheerii anului școlar.

Punctele acestor serbări au fost executate de elevii școlii, fiind instruiți și conduși de membrii corp did., cu programul compus din cântece, recitări, dialoguri, pieze teatrale și dansuri naționale.

În sfera ceroului cultural — pentru luminarea țărânilor noastre — corp. did. în șase comune a aranjat șase ședințe.

Direcțiunea fiind în cunoștința, că aproape toți părinții

elevilor școalei noastre au o stare materială foarte restrânsă, pentru ajutarea acestor elevi — ca în toți anii precedenți — și în acest an școlar au întreprins pe la oamenii de inimă o colectă, realizând o sumă de 8243 Lei.

Din aceasta sumă, cu ocazia serbării pomului de Crăciun întâmplată la 4 Ianuarie, 19 fetițe au primit baroet câte de un costum, 22 băieți stofă câte de un costum ori pantaloni, 15 elevi și eleve câte o păreche de ghete noi, 8 elevi și eleve câte o păreche de giorapi, 2 elevi câte o păreche de ismene, 3 fetițe câte o năframă în cap, și 6 elevi cărțile necesare, pe aceste în total s'a spesat 8190 Lei, restând o sumă de 53 Lei, care s'a adaus la fondul elevilor săraci.

Afară de aceste, cu ocazia serbării pomului de Crăciun, toți elevii au fost împărțaiți cu mere, nuci, alune, zahăr și prăjituri.

Intreaga oantitate de prăjituri, cari de cari mai fine, a fost donată de către Doamnele române din Tășnad.

Marinimoșilor binefăcători, le prezint și pe aceasta oale, cele mai sincere și oălduroase mulțumiri.

Direcțiunea acestei școli în cei 5 aci până în prezent, spre acest scop, parte din veniturile serbărilor școlare, parte prin colecte, a realizat o sumă de 29104 Lei 20 bani, fiind ajutoarați din aceasta sumă în total 202 elevi.

Corp. did. în acest an școlar, din 15 Februarie până la 31 Mai, minoritarilor din Tășnad, a ținut curs gratuit din limba română la 95 auditori.

Dupăcum ați binevoit a observa din statistica prezentată mai sus, aproape jumătate din elevii școalei noastre se recrutează din elevi minoritari, cari, absolut nu posed limba română, — ba durere, — nici elevii de români nu posed limba română în cea mai mare parte. Pot afirma cu siguranță, că în jurul acesta, nu multe școli se luptă cu așa mari greutate și sfortări pentru de a putea realiza progresul dorit atât la studii cât și în însușirea limbei române din partea elevilor, după cum are de a se lupta școala noastră. Corpul did. este ocupat între alegerea modalităților pentru de a putea realiza întru aceasta direcție maximum. Am creiat în acest scop anumite premii pentru elevii silitori.

Prin crearea acestor premii și școala noastră trețout în

rândul acelor școli, cari deja au creat astfel de premii, iar dacă din partea altor școli primare nu s'ar fi creat încă, atunci școala noastră are prima inițiativă în aceasta direcție.

Pentru de a se putea realiza acest dor a corp. did. — care dor, cred că este și al D-Voastră al tuturor — din nou a trebuit să apelăm prin o colectă la marinimozitatea D-Voastră, și, cu bucurie trebuie se constatez, că preșum întotdeauna ați fost protejatorii intențiilor bune a corp. did. și acuma ați binevoit a răspunde întocmai, căci colecta, pentru premiarea elevilor, cari și-au însușit limba română în cel mai înalt grad, cari au dovedit purtare exemplară și progres foarte bine în studii, ne-a realizat suma considerabilă de 1390 Lei.

Din aceasta sumă se creiază 5 premii, a 150 Lei, în total 750 Lei, pentru premiarea alor 5 elevi, din fiecare clasă câte unu, cari au făcut cel mai mare progres întru însușirea limbei române. În anul acesta se premiază elevii: cl. I. Ioan Hendea, cl. II. Vasile Pop, cl. III. Elena Goldștein, cl. IV. Ervin Grünberg, cl. V. Ștefan Smidt. Afară de aceasta 48 elevi au primit câte o cărtică, în valoare totală de 200 Lei, pentru purtarea exemplata și progres foarte bine în studii. Ca aceasta serbare de încheerea anului școlar să aibă farmecul dorit, toți elevii se împărtășesc în zahăr în preț de 300 Lei, lăutarilor, cari acompaniază în ziua de azi jocurile naționale se dă 100 Lei, soția servitorului școalei pentru efeptuirea colectei se donează ou o năframă în valoare de 55 Lei, în total s'a cheltuit 1285 Lei.

Suma rămasă de 105 Lei se adauge la fondul copiilor săraci.

În prețul cărților, ce s'a distribuit ca premii, din aceasta colectă s'a spesat numai 85 Lei, căci din anul trecut ne-a rămas spre acest scop cărți în valoare de 115 Lei.

Prin aceste am dorit să fac o recapitulare asupra activității noastre depusă în acest an școlar. Mulțumindu-vă pentru bunăvoitoarea atenție, zic: „Cu D-zeu înainte“...

Gheorghe Nichita,
director școlar.

CRONICA

IDEI ȘI FAPTE

Inspecții. În ziua de 15 August Dnii Inspectori Corbu Silaghi și Dr. A. Caba a vizitat noile construcții școlare din Vașcapauă și Moiad.

Gimnaziu românesc de Stat la Zălau. Ministerul Instrucțiunii sub No. 72867 a. c. a aprobat înființarea unui gimnaziu românesc de Stat în orașul nostru. Acest gimnaziu va avea în anul acesta școlar numai 4 clase (I—IV), urmând ca pe viitor să se completeze la 8 clase. Sălile de învățământ s'au rechiziționat în colegiul reformat din localitate. Pentru cl. I. se primesc elevi născuți din cetățeni români fără deosebire de confesiune, și cari au terminat cu succes cl. IV. primară urbană sau V. cl. rurale, iar în cl. II. II. III. IV. cari au terminat celelalte clase a unei școli secundare din țară. — Inscrierile se fac în zilele de 22—24 Septembrie, iar deschiderea solemnă a anului se va face în ziua de 24 Sept. a. c. — Prenotările se pot face și până atunci la Dl. prof. Pompeiu Țolca în localul băncii populare „Porolis-sum“ visavis de liceul refor-

mat „Wesselényi“. Uniforma nu este obligatorie, decât chipul și numărul la braț. — Inscrierile se fac printr'o petiție la care se anexează: extrasul matricolar, certificatul de pe ultima clasă și certificatul de revaccinare. — Taxa de înscriere este de 50 Lei, didactrul 50 Lei, iar pentru comitetul școlar 250 Lei, sume ce se vor plăti la data înscrierii. Pentru elevii din provincie se va deschide și internat. Întreținerea în internat va fi o taxă minimală. — Manualele se pot procura dela librăria românească „LUCEAFĂRUL“ din Zălau. Alte informațiuni se pot cere direct dela prof. P. Țolca. — Rugăm pe învățătorii noștri, să facă cât mai întinsă propagandă pentru înscrierea cât mai multor elemente bune în acest gimnaziu. — Importanța școlii acesteia în orașul Zălau — și mai ales în localul amintit mai sus — nu poate scăpa nimănuia.

Două expoziții școlare.

Școala normală de băieți din loc o organizat într'una din sălile de clasă o expoziție școlară de lucru manual și desen,

care va sta deschisă pe întreaga durată a vacanței școlare. Iubitorii de lucruri frumoase, dar mai ales cei cari urmăresc introducerea — în școală — a noului spirit al școlii active, sunt datori să cerceteze această expoziție, căci vizitarea ei este mai bogată în impresii și te predispune la fapte, cu mult mai ușor decât citirea unui tratat sec de teorie din ramul acesta de activitate școlară. Mai ales învățătorii cu ocaziunea conferințelor generale, au ocaziune splendidă de a-și verifica cunoștințele din acest domeniu și de-a aplica — în satele unde servesc — măcar o părticică din cele văzute. Priviți numai frumoasele obiecte confecționate din lut (unele colorate) apoi împletiturile din nuele, hârtie și rafie, mulțimea lucrărilor din lemn și delicatele obiecte de cartonaj apoi ramele de tablouri — cari i-mi amintesc mie ca revizor școlar, mulțimea școlilor noastre, cari și astăzi țin tablourile M. M. L. L. fără rame, bătute în cue — aruncați-vă puțin privirea și pe pereți și priviți sutele de desene în creion, peniță și vâpșeală, și apoi puneți mâna pe piept și spuneți, dacă în școlile noastre primare nu s'ar putea face din toate acestea câte- ceva? — Credeți sau nu?

Răspunsul să mi-l dați. În decursul noului an școlar!

*

Școala medie de fete încă a avut în anul acesta o frumoasă expoziție de lucru de mână, care a făcut pe mulți cunoșcători în această materie să recunoască, că progresele realizate la această școală sunt foarte mari și viitoarele gospodine — soții de intelectuali — primesc aici o educație artistică dintre cele mai alese. Păcat, că expoziția a fost deschisă numai câteva zile, și o bună parte din intelectualii orașului nostru n'au avut cunoștință despre deschiderea ei.

Librărie și tipografie românească În orașul nostru s'a deschis o librărie și o tipografie românească, proprietar fiind Gregoriu Avram. Dsa a luat măsura, ca să aprovizioneze din bună vreme cu toate manualele de școală, atât de curs primar cât și curs secundar, asemenea cu tot felul de rechizite școlare. O datorie patriotică — asupra căreia nu mai stăruim — ne impun cu toate cumpărăturile noastre să le facem exclusiv la această librărie. Pentru învățătorii din județ această dorință a noastră trebuie să fie un imperativ categoric.

Excursiunea Universității populare dela Vălenii de munte. Terminându-se cursurile acestei universități participante — sub conducerea directă a D-lui N. Iorga, au organizat o excursiune mai lungă prin mai multe localități de interes cultural sau istoric. Au vizitat orașele: Brașov, Sibiu, Săliște, Călimănești, Căciulata și Mănăstirea: Curtea de arjes. Cu această ocaziune, în mai multe locuri s'a jucat piesa teatrală scrisă de Dl Iorga: „Inbogățiții de rășboiu“ — În aceste vremuri — când toată lumea se ocupă cu politica — singur Dl. profesor N. Iorga muncește cu folos pentru strângerea legăturilor de solidaritate a cetățenilor acestei țări, și crede cu toată puterea sufletului său mare în trăinicia neamului nostru!

N. N.

Casă culturală în Săuca.

Ni-se comunică, că în comuna Săuca s'a înființat în 1 Sept. 1923, Casa de cetire: „Gheorghe Coșbuc“ pentru popor și tinerime.

Comitetul constă din Dnii: Aurel Ghilea președinte, Ioan Todușiu secretar, Nistor Pustai casar, Gheorghe Cădar bibliotecar.

Biblioteca dispune de 70 cărți, toate românești, 50 dăruite de Ilustr. Sa Dr. Iuliu

Hossu episcopul Gherlei, 20 societatea „Plugarul“ din Iași.

Casa de cetire are abonate 4 foi, cari sunt cetite în Dumineci și sărbători cu mare plăcere de popor.

Locul de întrunire e școala cea veche, unde este dulap pentru cărți, mese și scaune pentru popor și tinerime.

Luăm act cu plăcerea. Ne-am bucura dacă astfel de vești am primi din cât mai multe locuri.

Școala de meserii în Cehul-Silvaniei. Ministerul Instrucțiunii Dir. Gen. a Inv. Profesional cu decizia No. 61117—1924, aprobă în principiu înființarea unei școale de meserii în Cehul-Silvaniei (jud. Sălaj), care va funcționa în localul actualei școale civile, ce se transformă în școală de meserii.

Școala va avea deocamdată numai două clase.

Elevii absolvenți ai cl. I. civile vor putea fi primiți în clasa II a școalei de meserii, iar cei din clasele superioare se avizează să treacă la altă școală secundară.

În legătură cu aceasta se invită elevii școalei civile să-și achite cât de urgent taxele scadente și să-și ridice dela direcțiune copia matriculară și actele depuse.

Inscrierile pentru școala de

meserii se vor face între 1—14 Septembrie, iar concursul de admitere se va ține la 16 Septembrie.

Elevii admiși la concurs vor avea întreținerea gratuită în internatul școlii.

Pentru înscriere sunt necesare următoarele acte: actul

de naștere, de vaccină, ultimul certificat de studii al elevului (abs. alor patru clase primare) și certificat comunal.

Termenele examenelor școlii civile rămân în vigoare cele publicate de direcțiune.

Direcțiunea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonantele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiencios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj

No. 1017—1924.

Exproprierea locului de școală și casă pentru învățători

Vi se comunică mai jos în copie ordinul circular No. 1632—1924, al Min. Agriculturii pentru a-l lua la cunoștință și a Vă conforma.

Acolo, unde școlălele nu au fost împroprietărite sau au primit un teren mai mic de 21 jug. Comitetete școlare vor interveni la comisiile de ocol, să fie împroprietărite cu maximum de pământ cât prevede legea agrară.

„COPIE: România Ministerul Agriculturii Dir. Gen. gen. pentru Reforma Agrară, Cluj No. 1632—10 Iulie 1924. Domnule Prefect! In ultimele inspecțiuni făcute am constatat că unele comune se plâng, că nu li s'au expropriat locuri de școală și biserică. In aceasta chestiune noi am atras atențiunea tuturor prin diferite ordine și instructiuni, arătând că nu este permis ca în urma reformei agrare să mai rămână comună fără loc de școală și biserică. Cum însă din cercetările făcute am constatat că acolo, unde nu s'au făcut expropriările nu Comisiunile sunt de vină, deoarece ele nu au fost sesizate. Pentru a putea satisface absolut toate comunele, Vă rugăm stăruitor să binevoiți a da un ordin circular tuturor organelor în subordine din județul Dvs. ca acolo unde nu s'au expropriat încă, să ceară imediat Comisiunilor de ocol să se facă exproprierea. In acelaș mod se va proceda și pentru locurile de casă. Pentru buna regulă, am

dat dispozițiuni D-lui Consilier Agricol pentru a urmări îndeaproape chestiunea. — Director General (L. S.) Indescoifrabil ss. Șeful serviciului Moga ss^u.

Zălau, la 29 Iulie 1924.

No. 1035—1924.

Corespondența.

Ordinul de mai jos se comunică spre strictă observare :

„România, Ministerul Instrucțiunii Direcțiunea Generală a Învățământului primar și normal primar No. 61324. Domnule Revizor, Direcțiunea generală a postelor, ne aduce la cunoștință, că sunt unii învățători care întrebuițează corespondență particulară în plicuri oficiale, sustragându-se dela taxa postală. Întrucât acest procedeu este păgubitor statului și se pedepsește cu asprime de legea serv. postelor, sunteți rugat să atrageți atențiunea tuturor învățătorilor din jud. Dvs. ca să nu mai întrebuițeze corespondența lor personală în plicuri oficiale fără timbrele legale. Director General ss. P. Ghițescu. Șeful serviciului Indescoifrabil.“

Zălau, la 5 August 1924.

No. 1181—1924.

Eliberarea certificatelor școlare și duplicatelor.

Ajungându-ne la cunoștință că unele direcțiuni școlare nu se conformează dispozițiunilor din regulament referitor la eliberarea certificatelor școlare, ci eliberează certificate de clasă tuturor elevilor (din toate clasele), atragem atențiunea D-lor directori și învățători asupra Art. 94—96 din regulamentul pentru administrarea interioară a școalelor urbane și asupra Art. 111—113, din regulamentul pentru administrația interioară a școalelor rurale, punându-le în vedere, că certificate se liberează numai elevilor, cari au trecut examenul de absolvire. Celorlalți elevi se eliberează certificate numai în cazul când părinții declară că-și vor înscrie copiii la altă școală.

Direcțiunea școlalei va raporta în acest caz revizoratului școlar despre eliberarea certificatului, arătând adresa exactă a părintelui și școala unde trece elevul.

Despre executarea acestui ordin facem răspunzători pe toți directorii școlari.

Zălau, la 26 August 1924.

No. 1177—1924.

Elevii căzuți la examenul de absolvire repetează clasa.

În baza ordinului On. Inspectorat școlar No 6316—1924, aducem la cunoștință tuturor Direcțiunilor școlare, că elevii căzuți la examenul de absolvire nu pot fi admiși la examen corecțional, care este desființat și astfel vor repeta clasa.

Zălau, la 25 August 1924.

No. 1180—1924.

Inceperea an. școlar 1924—25.

Potrivit ordinului Ob. Inspectorat școlar No. 6604—1924, comunicăm spre știre și conformare tuturor Direcțiunilor școlarelor primare dispozițiile de mai jos referitoare la anul școlar 1924—1925.

1. Inscrierile elevilor, conform *Legei noi a învățământului primar*, începând cu acest an se fac din 1—10 Septembrie iar prelegerile se încep în 15 Septembrie la toate școlile urbane și rurale.

2. În clasa I se vor înscrie acei elevi, cari până la 1 Sept. au împlinit starea de 7 ani. În mod excepțional și la cererea părinților se vor primi și elevi trecuți de 6 ani dacă sunt bine dezvoltăți și clasa nu este prea împopulată.

3. Direcțiunile școlare cel mult până în 15 Septembrie a. c. vor înainta Revizoratului școlar în baza înscrierilor un tablou în 2 ex. cu:

a) numele învățătorilor, elevii înscriși după naționalitate și religie și

b) numele cateheților, numărul elevilor (după religie) și a orelor de catechizare.

Atragem atențiunea direcțiunilor școlare să îndeplinească înscrierile cu cea mai mare energie în timpul statorit, deoarece în termenul acestor date se va stabili, lipsa și numărul învățătorilor superflui la fiecare școală.

Zălau, la 25 August 1924.

Revizor școlar:

I. Mango.

Comitetul școlar județean al județului Sălaj.

No. 559—1924.

Curățirea și repararea localurilor școlare.

Avem onoare a Vă comunica mai jos în copie ordinul Prefecturii județului Sălaj cu No. 1494—1924, dat în baza hotărârii Comitetului școlar județean din ședința ținută la 31 Iulie 1924, cu adaosul, că Comitetele școlare vor raporta Comitetului școlar județean la finea fiecărui trimestru, ce sumă au plătit comunele pentru școală. Totatunci vor înainta subvențiile convenite Comitetului școlar județean.

Intrucât organele administrative n'ar executa dispozițiile acestui ordin, Comitetele școlare sunt obligate a ne raporta imediat, arătând cauza neexecutării și numele organelor administrative cari nu au respectat întocmai acest ordin. „Ordin-circular către Dnii Primpretori, Primării orașelor Zălau și Șimleul-Silvaniei, Secretarii comunali și cercuali, și Primăriile comunale din județ. Comitetul școlar județean, în ședința sa ținută la 31 Iulie a. c. aprobând bugetele școlare rurale, a ordonat tuturor comitetelor școlare, ca în cadrul bugetelor ce le au, să procure de urgență combustibilul necesar pentru școli și să facă curățirea și repararea tuturor clădirilor de școală. Având în vedere însă, că mare parte a comitetelor școlare nu dispun de fonduri suficiente, iar în conformitate cu dispozițiile Art. 76 din legea învățământului primar întreținerea clădirilor școlare cade în sarcina comunelor: invit pe toate organele administrative din județ să ia contact imediat cu comitetele școlare locale, dându-le tot concursul prin prestațiune comună și ajutoare materiale pentru câștigarea combustibilului, curățirea și repararea clădirilor de școală, astfel ca cel mai târziu până la deschiderea anului școlar 1924—25*) toate școlile să fie puse în cea mai perfectă ordine și prevăzute cu combustibil. Aștăzi, când conducătorii statului pătrunși de marea importanță a învățământului primar, depun atâta muncă și energie pentru ridicarea culturală a tuturor cetățenilor, se așteaptă, dela toate organele administrative să-și dea tributul convenit pentru școală.

Domnii Primpretori vor raporta până la 15 Septembrie a. c. Comitetul școlar județean executarea acestui ordin în plă-

*) 15 Septembrie.

șile ce conduc. Totodată comunic spre *strictă conformare*, că cotele de 14% — și 10% în comunele urbane: — după toate veniturile comunale, trebuie să se verse comitetelor locale trimestrial, iar unde nu funcționează școală de stat sau statificată, se vor plăti direct Comitetului școlar județean. Pentru orice abatere și întârziere fac. responsabile toate organele sublaterne și îndeosebi pe dnii Secretari comunali și cercuali. — Zălau, la 8 August 1924. Prefect: (ss.) Dr. Domșa.“

Zălau, la 18 August 1924.

Prefect, președinte:
(ss.) **Dr. Domșa.**

Secretar:
(ss.) **I. Mango.**

BCU Cluj / University Library Cluj